

KLÍČOVÁ SLOVA

zranitelnost, osobní krizová připravenost, psychická a fyzická odolnost, vzájemná pomoc

FAKTA

- V roce 2024 měla vedra jen v Evropě odhadovaných 175 000 obětí.
- Důsledky klimatické změny budou pokračovat po celá desetiletí i v případě, že se podaří celosvětově snížit emise skleníkových plynů.
- Dlouhodobé situace spojené s klimatickou změnou jsou v našich podmínkách především dlouhotrvající horka a sucha, částečně i společenské nepokoje.
- Krátkodobé katastrofické události vyžadují především operativně reagovat na nenadálé extrémní počasí, připravenost k evakuaci a schopnost pomoci ostatním postiženým.

DŮLEŽITÉ PRINCIPY

- Obrovskou výhodou mají **lidé s praktickým přístupem k životu**, kteří se nezabydleli pouze v online 2D virtuálním prostředí.
- **Záchrana tonoucích je věcí tonoucích.** Osoba, která zodpovídá za prevenci škod, řešení situace a míru jejich dopadů na tebe, jsi ty!
- Ve vypjatých situacích se téměř vždy dostaví i pocity bezmoci, ale pokud budeme **něco praktického dělat pro vyřešení situace**, optimismus a akceschopnost se nám vrátí.
- **Praktická připravenost na mimořádné události** začíná schopností opravit si svépomocí osobní věci, pokračuje zdánlivými maličkostmi (vím, kde mám baterku, doklady nahrané na USB flash disku apod.) a končí na promyšlených postupech a technologiích v odolných soběstačných domech se zásobami.
- Je potřeba **pečovat o vztahy** a o možnostech spolupráce v krizi se bavit dříve, než k ní dojde.

FAQ:

- Jak před evakuací zabezpečit byt či dům a mít zazálohovaná důležitá data?
- Zachránit lze vždy jen omezený okruh hodnot: které hodnoty, věci či zvířata je v našich silách zachránit, a které už ne?
- Co dělat, když voda stoupá? Co dělat při varování před extrémní bouří / tornádem?
- Kde jsou ve vaší domácnosti hlavní uzávěry vody, plynu, hlavní jistič?
- Co dělat v případě úniku plynu, havárie elektřiny, havárie vody, pádu stromu na dům, zatopení?
- Jak se v běžné domácnosti připravit na vlnu veder a s ní spojené komplikace?

ODKAZY

PODCAST

TIP

JAK SE PŘIPRAVIT?

„Člověk se nemusí bát žádné krize; měl by se obávat jen toho, aby ho v krizi neoslepilo zoufalství, ztráta naděje.“

Tomáš Halík

Ani okamžité zastavení veškerých emisí skleníkových plynů by nedokázalo zabránit důsledkům dnes již probíhající klimatické změny. Četnost a závažnost událostí se stupňuje – od nebyvalých lesních požárů až po ničivá sucha, od hurikánů po povodně. **Kromě dlouhodobých adaptačních a mitigačních opatření je tedy třeba připravit se i na okamžité nenadálé události.** Je nutné se z nich poučit a počítat s tím, že nepříjemné situace z jednoho roku se budou opakovat.

Krizové situace mohou být krátkodobé katastrofy (povodeň, požár, sesuv) nebo situace s dlouhodobými dopady na naši kvalitu života, případně kombinace obojího. Typickou odezvou na změnu klimatu v celé dosavadní historii lidstva byly například neúroda / úroda, hladomor / hojnost, vymírání / nárůst populace, epidemie, hospodářské krize / rozmach, války / politická spolupráce, migrace obyvatelstva, zoufalství a duševní nemoci, fanatismus a excesy elit vůči ostatnímu obyvatelstvu, ekonomické, hospodářské a legislativní změny.

V případě krátkodobých krizových událostí (např. záplavy, tornádo aj.) dnes obvykle situaci řeší krizový štáb vlády resp. kraje či města v součinnosti s **integrováním záchranným systémem České republiky** (nebo též hasičský záchranný sbor). Jejich pokyny je nutné se řídit, rovněž tak respektovat obecná pravidla. Např. doporučení pro obsah evakuačního zavazadla, v případě opuštění domova musíme obydlí zabezpečit, zanechat zprávu apod. **Nečekejme, že se ve vypjatých situacích budou záchranné složky státu starat přednostně o nás, naše zdraví a majetek.** Předem připravená domluva se sousedy, evakuační zavazadlo nebo znalost úkrytů jsou klíčem k osobní bezpečnosti – ať už jde o pomalu stoupající vodu, nebo ničivý vítr.

Na dlouhodobé dopady se dá připravit jak v panelákovém bytě, tak ve venkovském domě. Je možné se adaptovat např. zateplením, zastíněním oken, klimatizací a zvlhčováním vzduchu rostlinami či akváriem. Podobně bychom měli mít i nabitou powerbanku, zásobu pitné vody a nekazících se potravin či peněžní hotovost. Na vesnici je běžné mít i např. kanystr s palivem či elektrocentrálu. **Soudržnost rodiny, obce či komunity, ohleduplnost a vzájemná pomoc** lidí jsou však tím nejcennějším, co pro krátkodobé i dlouhodobé nepříznivé situace máme.

Nečekám, že se ve vypjatých situacích budou záchranné složky státu starat přednostně zrovna o mě, moje zdraví a majetek.

Raději si některé situace předem promyslím a připravuji se na ně.

SHRNUTÍ

Současná civilizace a vysoká životní úroveň většiny států jsou vůči klimatické změně zranitelné a na její důsledky nepřipravené. Pokud však budeme změnu klimatu aktivně řešit, máme šanci se negativním dopadům vyhnout nebo je minimalizovat. Hlavními předpoklady úspěchu v řešení krizové situace jsou psychická a fyzická odolnost, vzájemná pomoc a předběžná připravenost. Vedle vhodného vybavení to pro každého z nás znamená vědět, kam se obrátit pro pomoc, mít promyšlenou strategii pro případ nouze a schopnost „umět si poradit“.

ZORIENTUJ SE

Co hrozí v ČR a co přímo u tebe doma?

Vysvětli, jak spolu souvisí uvedené hrozby.

Navrhni, jak čelit jednotlivým hrozbám.

COOL PŘÍKLADY

Cestování v Arktidě ještě na počátku dvacátého století: „Tam, kde stovky vybraných mužů vybavených železnými nástroji a střelnými zbraněmi umírali zimou, kurdějemi a hladem, žily obyčejné eskymácké rodiny s dětmi svůj všední život“. (citace z knihy Jaroslava Pavlíčka Trosečníkem v drsné přírodě)

Tornádo na jižní Moravě (24. června 2021) zanechalo po sobě šest mrtvých, desítky zraněných a stovky zdemolovaných domů. Pět poničených vesnic zůstalo několik dní bez elektřiny a mobilního signálu. Čtyři roky poté 190 milionů Kč od dárců a stovky dobrovolníků i profesionálních pracovníků pomohlo tuto část jižní Moravy obnovit.

Aplikace Záchranka je ve vašem mobilním telefonu připravena pro rychlé kontaktování zdravotnické záchranné služby nebo horské služby stiskem jediného tlačítka. Má řadu chytrých funkcí a propojení, která mohou v nouzi pomoci.

ÚKOLY

- Navrhni deset věcí, které by neměly chybět v evakuačním zavazadle.
- Kde budeš zjišťovat co nejobjektivnější informace o aktuální situaci, pokud se tvoje město či region dostane do přímého ohrožení přírodním živlem?
- Zažil(a) jsi osobně přírodní katastrofu nebo jsi se podílel(a) na odstraňování jejích následků?

JAK SE PŘIPRAVIT NA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI?

